

Okrepimo borbo
za ohranitev
svetovnega miru!

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

„...Zadovoljen bi bil, ako
se motim, toda bojim se,
da prisostvujemo začetni
fazi tretje svetovne vojne“

(U TANT)

Obnovljena izdaja - Leto XIX. - Štev. 10 (698)

TRST - 26. maja 1967

Posamezna številka 40 lir

Spedit. in abb.
post Gruppo II

Apel CK in CKK Komunistične partije Italije

MIR JE V NEVARNOSTI

Mednarodni položaj se je v zadnjem času močno poslabšal. Nevarnost nove svetovne vojne se je zelo povečala. Ameriški napadalci so po neuspehih nenapovedane vojne proti vietnamskemu ljudstvu, zagrešili še en hud zločin; vdrli so na demilitarizirano področje med Severnim in Južnim Vietnamom. Zasedli so tisti del tega področja, ki se nahaja na južni strani vzporednika, ki loči vietnamsko deželo na dva dela. Vse kaže, da se pripravljajo na vdor na ozemlje, ki pripada Demokratični republiki Vietnam.

Toda Vietnam ni edino vojno žarišče. Grčija, kjer so pod ameriškim pokroviteljstvom prevzeli ožlost fašisti, je prav tako žarišče. Tudi dogodki, ki se odigravajo na Srednjem vzhodu lahko že itak napeti mednarodni položaj še bolj poslabšajo. Zadnje vesti so zelo resne.

Centralni komite in kontrolna komisija Komunistične partije Italije sta na zasedanju, ki je bilo pretekli teden v Rimu odobrila apel, v katerem je rečeno:

«Svetovni mir je v nevarnosti. Ogrožene so demokratične svobode in neodvisnost narodov. Položaj je vsak dan bolj dramatičen. Američani so vdrli na demilitarizirano področje Vietnoma in grozijo z invazijo na Demokratično republiko Vietnam. Perspektive razširitve in internacionalizacije Vietnamskega spopada so vedno bolj vidne. Glavni tajnik Združenih narodov meni, da se nahajamo pred tretjo svetovno vojno in pred strahovitim jedrskim konfliktom. Nihče ne more prikriti nevarnosti atomske vojne, ki preti vsemu človeštvu, tako meščanstvu kot proletarcem, tako bogatinom kot siromakom, tako vernikom kot nevernikom. Stvar miru, svobode in neodvisnosti Vietnoma je stvar vsega sveta.

Mednarodnemu položaju, ki grozi, da bo privedel v atomski spopad, se pridružuje tudi notranji položaj, ki preperečuje Italijo, da bi dobila tako vladno, ki bi bila sposobna učinkovito braniti interese državljanov in stvar miru. Sedanji zmeden položaj grozi, da bo degeneriral republiške ustanove in demokracijo. Vladajoče skupine so nesposobne, da bi spoznale resnost mednarodnega položaja in krize, ki jo povzroča polom politike levega centra v vsem družbenem in političnem tkivu države. Dogodki v Grčiji, ameriški pritisk in obstoj tujih vojaških oporišč v Italiji, nadaljnja odkritja avtoritarnih poskusov državnega aparata in tudi demokristjanske stranke, nekaznovani škandali, slepo in trmasto protiviljenje zahtevam delavcev, še bolj otežkočajo položaj.

Ni več časa za spletke, za dvoumje, za molk. Državljanji so poklicani, da prevzamejo svoje odgovornosti nas. Delavske množice, izobraženci, politiki, mladina in žene naj odločno izpričajo svojo voljo po miru; dati morajo svoj doprinos v borbi proti blazni vojni.

To je cilj, ki ga je treba doseči. To potrebo so poudarili tudi ljudje raznih političnih prepričanj in raznih veroizpovedi na vseh kontinentih. Prvo in poglavito, kar je treba vsiliti danes, je brezpogojno prenehanje barskega in zločinskega bombardiranja Vietnoma.

Naj se razvija torej in se razširi množično gibanje za doseg tega cilja. Naj se dvigne iz tovarn, s kmetov, iz uradov in šol vedno močnejši ter odločnejši glas v tej smeri. Naj se pridružijo tej bitki vse demokratične stranke in gibanja, na način in v obliki, ki se jim zde najbolj primeren. Naj se pridružijo tej bitki vsi državljani, verniki in neverniki, delavci in kmetje, izobraženci in tehniki, mladina in žene vseh družbenih slojev; vsi naj se pridružijo gibanju, ki se po vsem svetu bori proti vojni, za neodvisnost narodov, za mir in svobodo Vietnoma, za brezpogojno prenehanje ameriškega bombardiranja.

Ni mogoče čakati na volitve prihodnjega leta, ki naj vsilijo nove usmeritve v Italijo. Potrebno je takoj intervenirati. Država potrebuje tako vladno, ki bo sposobna odstraniti vojno nevarnost, ki bo znala braniti ter razvijati demokracijo; tako vladno, ki bo imela zaslonbo v množicah in ki bo deležna odobravanja množic. Potrebna je trajna mobilizacija vseh delovnih ljudi in vseh demokratov proti totalitarnim poskusom.

Združeni bodimo pripravljeni odbiti kateri koli napad na demokracijo in na republiške ustanove. Zato vabimo tudi tiste, ki so danes v vrstah vladajoče večine in so zasrčeni nad položajem in njegovimi možnimi razvoji, naj se ne zabarikadirajo za vladno in atlantsko solidarnostjo, temveč izrazijo ter uveljavijo svoje mnenje, saj je na kocki usoda miru in demokracije v državi in v svetu.

Komunisti naj bodo na čelu gibanja za mir, naj bodo pobudniki enotnih akcij za demokracijo, za delo, za družbeni napredek.»

Po vsej državi se množe manifestacije za mir v svetu in protesti proti vdoru Američanov na demilitarizirano področje Vietnoma. V Trstu je bila v torek zvečer velika protestna povorka, ki jo je organiziral Odbor za mir in neodvisnost Vietnoma. Na Trgu sv. Antona je bilo zborovanje, na katerem so govorili Giordano Ubini, Livio Saranz in Nadja Pahor, ki je govorila v slovenščini. «Otrresti se moramo miselnosti, da je vseeno, če se zanimamo ali ne, kako se odigravajo stvari, ki se tudi nas posredno ali neposredno tičejo,» je bilo poudarjeno na zborovanju. «Če stojimo ob strani, dovoljujemo, da se stvari obrnejo tako, kot si ne želimo in so nam končno v škodo. Vsi si želimo, da bi naše življenje bilo čim bolj urejeno, da bi nudili čimveč našim mladim ljudem. Vsaka mati si želi, da bi si njen otrok uredil življenje in se s poštenim delom uveljavil v družbi, užival sadove svojega dela in uredil boljšo bodočnost za svoje potomce. To so upravičene težnje vsakogar. To daje ceno in veljavo našemu trudu. Toda vse to bo mogoče le, če se ne bodo zbirali na obzorju vedno znova temni oblaki vojne.»

Odobritev zakonskega osnutka o tržaški pristaniški ustanovi

Odločilen delež poslancev KPI

Pretekli teden je pristojna komisija poslanske zbornice odobrila osnutek zakona o tržaški pristaniški ustanovi. Ko bo osnutek zakona odobrila še pristojna komisija senata, bo osnutek postal zakon. Kot je znano je prvi zakonski osnutek predložila komunistična parlamentarna skupina.

V zvezi z odobritvijo zakonskega osnutka o ustanovitvi tržaške pristaniške ustanove je goriški poslanec KPI, Raffaele Franco, član ožjega odbora, ki je sestavil dokončen osnutek zakona, izjavil med drugim:

«Po štirih letih, odkar je bil sprejet posebni statut avtonomne dežele Furlanije - Julijska krajina, se končno uveljavlja člen 70 tega statuta, ki določa tudi ustanovitev pristaniške ustanove v Trstu. Takoj je treba poudariti, da je pobuda parlamentarne KPI, poslanke Marije Bernetičeve in drugih poslancev, ki so predložili prvi zakonski osnutek,

kateremu je sledil osnutek demokristjanskega poslanca Belcija, prisilil vladno, da je predložila svoj zakonski osnutek. Brez prizadevanj komunističnih poslancev in delavcev, ki so jih enotno zastopale sindikalne organizacije, krajevnih ustanov in gospodarskih krogov, še danes ne bi govorili o tržaški pristaniški ustanovi.

Poudariti moram, da je prišlo ob tej priložnosti do demokratičnih odnosov med sindikalnimi organizacijami, ki so predlagale vrsto popravkov vladnemu zakonskemu osnutku, in člani poslanske komisije. Komunistični člani komisije so se strogo držali napotkov, ki so jih v tem pogledu nakazale sindikalne organizacije v resoluciji, predloženi poslanski zbornici.

Skupna stališča in zahteve predstavnikov delavcev so vplivale na bistveno izboljšanje vladnega zakonskega osnutka. S tem je bilo doseženo, da se je območje tržaške pristaniške ustanove razširilo od Tankega rtiča (Punta Sottile) do izliva potoka Boved v Barkovljah, z vključitvijo industrijskega pristanišča in državnega obmorskega področja. Iz istih vzrokov je ustanova dobila večjo avtonomijo in so bila vnešena še druga izboljšanja.

Vladni zakonski osnutek je bil izboljšan tudi v pogledu sestave upravnega sveta. Okrepljeno je bilo predstavništvo krajevnih ustanov v tem svetu in namesto dveh, bodo tri predstavniki dežele v njem. V ta svet so vključeni tudi miljski

župan, predsedniki pokrajinskih uprav v deželi predstavniki sindikalnih organizacij.

Število predstavnikov delavcev v upravnem svetu, zlasti predstavnikov pristaniških delavcev in pomorščakov, bi bilo lahko večje, kot so to tudi zahtevali sindikati, podprti od komunističnih poslancev, če ne bi vladna večina s svojim nasprotnim glasom to preprečila.

Važen je tudi tisti del zakona, ki se nanaša na uslužbence Javnih skladov. Vsi delavci, ki so v stalnem delovnem odnosu, nestalni in občasni uslužbenci bodo prešli v službo nove ustanove in to z dnem njene ustanovitve. Vse pravice, ki so si jih pridobili delavci v službi in tudi upokojeanci, ostanejo v veljavi.

Kljub mnogim bistvenim izboljšavam, ki so bila dosežena, se je komunistična skupina v komisiji vzdržala glasovanja zaradi tega, ker vladna večina ni sprejela zahtev, ki se nanašajo na organizacijo pristaniškega sistema in na javno demokratično upravljanje pristanišča.

Deželni svetovalec in tajnik tržaške federacije KPI, tovariš Paolo Sema pa je izjavil naslednje:

«Pristaniška ustanova v Trstu se ustanavlja na osnovi člena 70 posebnega statuta avtonomne dežele Furlanije - Julijska krajina in ta dežela je bila ustanovljena na osnovi določil republiške ustave. Toda vlada ni pokazala najboljšje volje, da upošteva voljo parlamenta. Komunistični poslanci, med njimi je tudi poslanka Marija Bernetič, ki je prva podpisala zakonski osnutek, ki tolmači najvažnejše zahteve tržaških pristanišnikov in neposredno zainteresiranih kategorij, je upoštevala ter zagovarjala potrebo po afirmaciji pravic delavcev in družb pristanišnikov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zborovanje na Trgu Sv. Antona v Trstu

Gramsci - teoretik revolucije na Zahodu

Ob tridesetletnici smrti velikega voditelja in učitelja italijanskega proletariata in ustanovitelja KPI objavljamo še en sestavek, ki smo ga povzeli iz revije «Rinascita».

Prevečkrat — in včasih s premalo premišljenimi argumenti — so hoteli narediti iz Gramscija samo velikega Italijana; njegov intelektualni in moralni profil, analizo njegovega teoretičnega in političnega oblikovanja so tako omejili na «nacionalni vrtič», kakor da bi v njem morali iskati samo dokaz za naravno genialnost, ki je pregloboko zakoreninjena v kulturni klimi italijanskega idealizma in historicizma in zato tuja velikim tokovom evropske misli in bojovitega marksizma.

Zdi se nam, da je prišel trenutek, da tudi na podlagi Togliattijeve kritične analize Gramscijevo delo osvobodimo vseh razlag, ki ga skušajo omejiti na izključno in neposredno povezanost z italijansko kulturo, ter ga vključimo v velike teoretične viharje svetovne marksistične misli, v živo povezanost z idejnimi bojem, delavskega gibanja v letih med prvo veliko in zmagovito preizkušnjo proletariata in po njej.

Ce bi morali v nekaj vrstah definirati Gramscijevo izvirno vlogo na obzorju svetovne marksistične misli, bi lahko rekli, da je prvi marksistični teoretik, ki je znal povezati jasno in premišljeno razumevanje leninizma in univerzalne vloge oktohrske revolucije z zavestjo o potrebi, da se nadaljuje teoretično delo za «revolucijo na Zahodu»; Gramsci je povezal univerzalnost in posebnost «oktobra», je uvidel potrebo, da poišče posebne značilnosti in univerzalno obogatitev, ki izvirajo iz revolucije v razvitih kapitalističnih deželah.

Zato se nam zdi nesmiselna banalnost vsako poskušanje, da bi domnevni Gramscijev crocejevski provincializem očistili z zunanjim dogajanjem teoretičnega leninizma. Tako nam uhaža živ organizem Gramscijeve misli, tisto naporno teoretično prizadevanje, ki ga je včasih, in ne naključno, postavilo na kritično, čeprav vedno disciplinirano stališče, kadarkoli je naletel na težnjo po mehanični boljševizaciji komunističnih partij. Gramscijev teoretični pouk v zvezi s tem ni ostal mrtva črka, kot bi nas morskod rad prepričal; nasprotno, spremenil se je v metodo in navado celotne partije, predvsem po zaslugi Togliattija. Ta je na podlagi tega obogatil bistvo internacionalizma, ki ni nikoli zmanjševal razlogov za skrbno samostojno raziskovanje. Tudi zato se nam zdi, da je teoretična povezanost z oktohrske revolucije in hkratno iskanje lastne poti za razvoj socialistične revolucije v razvitih kapitalističnih deželah dvojna polarnost, med katero se giblje Gramscijevo iskanje. Ni naključje, da prav pri Gramsciju naletimo na utemeljitev pojma «enotnost v raznovrstnosti», ki ni toliko predlog za organizacijo gibanja kot misel o nebirokratičnem internacionalizmu in spodbujanje k originalnim izhodiščem in svojim vrednotenjem različnih revolucionarnih procesov.

To pa zato, ker je pravočasno domel: 1. spreminjanje splošnih razmer, v katerih je potekal boj za prevzem oblasti po oktohrske revoluciji; 2. razlike med revolucijo v nerazvitih deželah in revolucijo v deželah modernega kapitalizma. Iz tega splošnega spoznanja je kot neposredna posledica sledilo, da se marksizem - leninizem ne sme omejevati samo na to, da bi svoja splošna načela aplicirali na različne nacionalne posebnosti, temveč da se mora tudi nenehno bogatiti.

Ko je Gramsci kritiziral stališče Trockega glede «permanentne revolucije», je bistveno ugotovil, «da bi lahko rekli, da je Bronstein (Trocki), ki se zdi »zahodnjak«, bil nasprotno kozmopolit, to je površno nacionalen ter površno zahodnjaški in evropski. Iljič (Lenin) pa je bil globoko nacionalen in globoko evropski. To pa zato, ker je

razumel, da je od »manevrske vojne«, ki so jo leta 1917 uspešno vodili v Rusiji, treba preiti k pozicijski vojni, ki je edina možna na Zahodu. Po Gramscijevem mnenju pa Lenin žal »ni imel časa, da bi poglobil svojo formulo, čeprav je res, da bi jo bil lahko poglobil samo teoretično».

Tukaj naletimo na logičen pomen povezanosti Gramscija z italijansko družbo in kulturo ter odkrivamo vso občo teoretično daljnosežnost njegovega skrbnega preučevanja terena, natančnega ugotavljanja gibalnih sil italijanske revolucije, analize funkcije intelektualcev itd. Gre torej za analizo, ki je Leninu imel časa poglobiti, za tvorbo zgodovinskega bloka, ki bi bil sposoben prevladati, to je, ki bi bil sposoben dati pozitiven odgovor na vse probleme, ki nastajajo v razviti kapitalistični družbi. Ne samo, da bi faza prevzemanja oblasti dobila drugačen ritem in druge značilnosti, temveč bi tudi sama organizacija in struktura oblasti morala biti povezana s pridobivanjem zaveznikov, z večanjem hegemonije delavskega razreda in s kar največjim razvojem demokracije in svobode.

«Na Vzhodu je država bila vse», je zapisal Gramsci. «Družba je bila v povojih in krhka. Na Zahodu pa je med družbo in državo obstajal pravi odnos in v drhtenju države je bilo kmalu mogoče spoznati krepko strukturo družbe. Država je bila samo sprednji rov, za katerim je stala močna veriga utrd in trdnjav; vse različno od države do države, se razume, prav to pa zahteva skrbno nacionalno preureditev.»

Tukaj imamo dokaz, da je Gramscijev »leninizem« nekaj več kot preprosto »italijanski prevod« ruških izkušenj. In ne po naključju, kajti od trenutka, ko problem ni bil več samo problem apliciranja splošnih načel leninizma na nacionalne posebnosti, ni nobenega dvoma, da je v Gramsciju zaradi tega dozorel kreativni namen ustvariti nove »kategorije« in s tem omogočiti razvoj temeljnih načel leninizma tako v pogledu iskanja revolucionarnih poti v razvitih kapitalističnih deželah kot tudi v pogledu formulacije marksistično-leninistične doktrine.

V Gramsciju so torej že opazne kali nečesa, kar smo v naših analizah in zadnjih let skušali označiti kot »perspektivo družbe, ki ne bo ne državna ne centralizirana, v kateri se vsa oblast ne bo istovetila s partijo; pojavljajo se začetki družbene organizacije, kjer bo družba, njen notranji in organski pluralizem postopno absorbiral funkcije države, družbene organizacije, v kateri se socializem kaže kot konkretna uresničitev vrednosti svobode, ki jih ustvarja v izgradnji novih odnosov med ljudmi.

Toda tudi ta perspektiva ima svojo konkretno teoretično podlago. V resnici za Gramscija država ni nikoli »država-oroznik«, ker se v splošni pojem države vedno vključujejo elementi, ki izvirajo iz pojmovanja družbe v tem smislu, bi lahko rekli da je »država oblast + družba, to je hegemonija, oklopljena s silo».

Gramscijevo delo ni omejeno samo na aplikacijo leninizma na posebnosti italijanskega položaja; v Gramsciju najdemo nove teoretične formulacije, ki jih lahko pravilno razumemo le, če jasno spoznamo osnovni problem, ki je gonilna sila za vse Gramscijevo raziskovanje: problem različnosti revolucije »na Zahodu«. Edino tako pojmi, kot so hegemonija, zgodovinski blok in drugi, ne bodo videti kot lingvistične zanimivosti — čeprav vsiljene od režima v jetnišnicah — temveč bodo dali slutiti novo kompleksno zgradbo odnosov med partijo, državo in družbo. In prav ob tem spletu vprašanj se Gramscijeva misel srečuje z njegovo partijo, in njegova partija mora nadaljevati s praktičnim in teoretičnim bogatenjem problema, ki ga je Lenin pustil nerešenega, Gramsci pa začel če že ne reševati, vsaj slutiti in postavljati.

Stojan Spetič: Vtisi s potovanja po Sovjetski zvezi

Kdo je zajezil reko?

Tovariš Stojan Spetič, ki se je pred kratkim vrnil iz Sovjetske zveze, je napisal za list «Nuova Generazione» potopisni sestavek. Ta sestavek je spadal med najboljše, kar so jih poslali uredništvu člani mladinske delegacije, ki je bila v SZ, in je bil nagradjen.

Misli so ti že otopele...

Toliko vtisov se ti še poraja, preveč stvari si videl v dveh tednih. Ko pa se vrneš domov, se bojiš, da bi ne zgledal prenavdušen. Zato iščeš po vsej sili senco, kritiko, zato da te poslušavec razume, da to, kar pripoveduješ, ni propaganda, a dejstva, ki so jih videle tvoje oči.

Vprašanja in še vprašanja.

«Kakšna je Sibirija? Je tam mrz.»

«Da, mrzelo je tistega jutra, ko je velikan TU 114 pristal na stezo letališča v Irkutsku, v vzhodni Sibiriji. Kupi snega in ivje na drevju. A vsi mrzli občutki so prešli, ko sem se ozrl v široke in iskrene obraze sibirskih tovarišev.»

«Naj bo naš objem krepak, kakor naši sibirski mrazovi.»

Cloveška toplina, presajena pred leti iz Evrope v Azijo, v najboga-

tejšo deželo sveta, futurističnih možnosti; in vse to je delo mladincev, podobnih nam, ki jih žene mladinsko navdušenje, revolucionarnost, napeta v bodoče.

Bratsk... Mesto znane električne centrale, ene največjih na svetu.

Spominjam se, da sem bral v meščanskem časopisu, da se je tja namenil Jevtušenko pisat neko pesnitev. Nasmejale sem se ob pikrih pripombah časopisa. Ubogi Jevtušenko, pošteno so ti jo zagodli. Danes lahko rečem, da sem videl, ta Bratsk, in da je moje mnenje dragsko. Jevtušenku je bilo »nagradno potovanje«, ne pa »deportacija« v Sibirijo, ki nam je znana samo iz romanov.

Med dvema skalnatima bregovima, oddaljenima kakih 6 ali 7 kilometrov, dere s titansko močjo reka Angara, ki priteka iz Bajkala, najglobljšega jezera in svetu. Reki so naredili udzo, jez in centrala z več kot tridesetimi turbinami. Zelenkasta, ledenomrzla voda šumi iz odprtin pod jezo, medtem ko slepeča luč obseva centralo s svetlobo fantastičnosti. Energija, ki jo daje centrala je enaka tisti, ki jo proiz-

vajajo vse italijanske centrale skupaj.

«Kdo je zajezil to reko?»
«32.000 komsomolcev, s svojim delom, navdušenjem in tehničnim znanjem. Zraven centrale je nastalo mesto s 160.000 prebivalci; razstreseno v tolikih rajonih v sibirski tajgi, daje to mesto družinsko toplino, posebno še sedaj, ko trka pomlad na vrata. Kulturni domovi, plesišča, kinodvorane. Vsak rajon zadostuje samemu sebi, a ne vsem. Kajti primanjkuje otroških vrtcev. Veliko vrtcev, kajti v mestu, kjer je srednja starost prebivalcev 27 let, morajo zidarska podjetja izročiti po en otroški vrtec vsake tri dni...»

Hiše so lesene, dvo ali celo trinadstropne, ali pa montažne, sodobne in racionalne zidave, obkrožene z zelenjem.

Končno še dekleta: morda vpliva na to srečanje, zliv različnih ras, od mongolske do indoevropske. Kostanjevi lasje, srednje rasti, lepo oblečene z modernimi pričeskami, imajo v sebi pristrčno toplino, iskrenost, ki je značilna za tiste, ki jih res ne tare veliko skrbi.

Rusi so romantični, a mladina?

Jih je blaginja že pokvarila, kakor švedski standard?

Pojdite, kot sem storil jaz, v pomladanski lunini noči na breg Angare, v Irkutsku, v vrtove, na trge, in opazujte skupine fantov in deklet, s harmoniko ali kitaro, ko pojejo nežne napeve sreči, ljubezni. Zgodi se, da jih samo jutranja zarja napodi...

Svedski standard, spolnost, histerija so zavrnjeni, ker so jim tuji. Prosta, iskrena, človeška ljubezen, ki napolnjuje ta mesta z otroškimi vozički (najbolj rabljeno prevozno sredstvo, so nam rekli) je nekaj čisto drugega.

Osnova vsega tega je v socialnem ustroju...

Da, kajti nikoli bi ne bil razumel, ako ne bi obiskal aluminij-skega kombinata v Seljehovem, tam blizu. Mladi inženirji, delavci in delavke so krožili, smeje, v ogromnem oddelku, dolgem 700 m in širokem 100, kjer iz 84 elektrolitičnih posod, priteka vsak dan 84 ton čistega aluminija...

«Vsak delavec nadzoruje tri posode.»

«Resnih nesreč na delu še nismo imeli.»

«Presegamo plan, ker vemo, da je to mogoče, in ker smo si ta cilj zastavili mi, komsomolci.»

Koliko delajo?

Ker so delavci kovinarske stroke, je njih delovni dan 6 ur. Vsak četrta dan je plačan praznik.

«Vpeljali bomo krajši delovni teden, 7 novembra, kot vse tovarne v SZ.»

Koliko zasluži vajenec?

«Toliko, kakor vsak delavec, a dela manj, ker mora najti čas za učenje.»

«Tu stimuliramo vse, naj se čimveč uče, ker nam je treba veliko inženirjev, tehnikov, specialistov.» nam pripoveduje inženir Kolja, ki je vstopil v tovarno kot težak.

Nek mlad delavec, ki je delal pri žerjavu, a je končal, je stalno govoril: «Naša tovarna, naša delavnica.» In zares je mislil »naša«, v pomenu naše lasti.

Rad bi vam priznal, dragi sibirski tovariši, da sem razumel zakaj vaše najivno vprašanje, ki je našo delegacijo spravilo v smeh.

«Kako bo mladina v Italiji prispevala k gradnji tovarne FIAT v Togliattgradu?»

Vidite, tovariši, vi to težko razumete, a mi ne moremo reči »Naša FIAT«

Gostovanje prosvetarjev iz Doberdoba na Jesenicah

V soboto, 20. tm. je prosvetno društvo »Jezero« iz Doberdoba gostovalo na Jesenicah. Na prireditvi, ki je bila v tamkajšnjem gledališču sta sodelovala moški pevski zbor in godba na pihala. Jeseničani so toplotno sprejeli prosvetarje iz Doberdoba. Ob prihodu avtobusa je Doberdobce ob navzočnosti množice ljudi pozdravila jeseniška godba na pihala. Jeseničani so dobro ocenili oba ansambla, bodisi godbo na pihala, ki je publiko presenetila s živahnim in dinamičnim izvajanjem, bodisi pevski zbor, ki je ubrano zapel vrsto narodnih in umetnih pesmi. Najbolj so občinstvu ugajale naslednje pesmi: ruska narodna »Ej uh njem«, črna duhovna »Globoka reka« in pa koroška »Juhe-pojdemo v Skofelce«. Posebno pohvalo je žel Jože Colja, ki je nastopal kot solist z Venturinijevo pesmijo »Nocoj pa, oh nocoj«.

Gostovanje Doberdobcev na Jesenicah, ki je že drugo v zadnjih letih pa ima globlji pomen, ker je to treba vključiti v kulturne stike in izmenjave slovenske narodne manjšine z matičnim narodom. Tudi Jeseničani bodo ob priliki praznika »Dela« v Doberdobo že drugič gostovali v doberdobski občini.

Doberdobski prosvetarji se gostitelju, Delavsko prosvetnemu društvu »Tone Čufar« na Jesenicah

SLOVENSKO GLEDALIŠČE

Predstave v Kulturnem domu v Trstu

V prihodnjih dneh so na sporedu naslednje predstave:

V soboto, 27. maja ob 21. uri in v nedeljo, 28. maja ob 16. uri: »Birozavri« (I. Burosauri). Delo je napisal Silvano Ambrogi, prevedel Niko Košir, režiral pa Jože Babič. (Za sobotno predstavo veljata sindikalni in invalidski abonma.)

V torek, 30. maja ob 21. uri »Moje dete«, komedija v treh dejanjih, ki jo je napisal Alfred Hennequin, režiral pa Adrijan Rustja. (Za predstavo velja sindikalni abonma.)

Fašistu so podelili odlikovanje

Mir na naši meji je komu trn v peti. To vemo. Zato občasne provokacije.

Zadnja na vrsti je tale: republikanski fašist, oficir divizije črnosrajčnikov »Monterosa« je prejel »vojni križ za zasluge, ki si jih je nabral v Jugoslaviji«. Odlikovanje mu je dodelil obrambni minister, socialist Tremelloni.

Fašistu, ki živi v vasi Dronero blizu Cunea, je ime Armando Farinacci in je brat bivšega tajnika fašistične stranke.

Je še treba komentarja?

No, če že mora biti, naj ga posvetimo tistim tržaškim, slovenskim in italijanskim partizanom, ki se že dolga leta trudijo, ne za zlate medalje ali vojne križe, temveč samo za bedno priznanje, za kos papirja, na katerem naj piše, da je ta in ta bil partizan.

A bodimo si iskreni: v Italiji levega centra je čast biti neodlikovan. Tovariši borci, ki čutite v srcu toplotno, ker veste, da ste izvršili svojo dolžnost do naroda, priznanje boste iztrgali z borbo, kajti ministri zaenkrat poznajo predvsem take ljudi, kakor Farinacci. Vam je v čast, ako niste v njegovi družbi!

Ker pa je Farinacci prejel »vojni križ zaradi zaslug, ki si jih je pridobil v Jugoslaviji«, lahko mislimo, da je provokacija bila nalašč. So verjetno v vladi, ki je nastala v senci poskusa državnega udara iz leta 1964, še ljudje, ki niso mnenja podtajnika Zagarija, ki je izjavil tov. Berničevu, da so bile težave med Italijo in SFRJ premoščene, vsaj kar se trgovinskih dogovorov tiče.

